

Eskiden bir ihtiyaç yahut bir yardım söz konusu olduğunda Hû hû komşu komşu denir ve bu çağrıyı ilk komşular duyar, maddî ve manevî yardıma ilk onlar koşardı. Şimdi, komşunun bu çağrısını duyan kalmadı. Komşusunun çağrısını duymazdan gelen duyarsız komşular (!) türedi. İnsanlar, dert ve tasalarını rahatlıkla komşularına açamıyorlar bugün. Bir komşunun cenazesine yurt dışından insanlar gelebiliyor da yakın komşunun haberi bile olmuyor!

Eskiden insanlar daralıp bunaldıklarında önceden haber bile vermeden komşularına gidebilir, onlara içlerini dökebilirlerdi. Şimdilerde kimse, randevu almadan çat kapı komşularını ziyarete bile cesaret edemiyor. Artık bugün, bir komşu ziyareti için günler öncesi randevular almak gerekir. Şayet müsaitse komşu ziyareti yapılabilen ve külfetsiz ziyaretlerin yerini külfetli oturmalar aldı, bu yüzden hiç kimse komşu da olsa kolay kolay misafir kabul etmiyor. Artık insanlar, kapalı/sihirli kutu televizyon ve bilgisayarlar içerisinde güya zahmetsiz(!) komşular/dostlar ediniyor.

Arapçada komşu, câr kelimesi ile karşılanır. Câr, birinin yanında güvenle yaşayan ve güven veren kimsedir. Üç çeşit komşu vardır. İlki, Müslüman olmayan komşudur, bunun yalnızca komşuluk hakkı vardır. İkincisi Müslüman komşu, bunun hem komşuluk hem de din kardeşlik hakkı vardır. Üçüncüsü de Müslüman ve akraba olan komşu. Bunun ise üç hakkı birden vardır.

Yüce Rabbimiz şöyle buyurur:

Allah 'a kulluk edin, O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın, ana babaya, akrabaya, öksüzlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yan(ınız)daki arkadaşa, yolcuya, ellerinizin altında bulunanlara iyilik edin. Allah, kurumlu, böbürlenen insanları sevmez. (Nisa: 4/36) Ayette geçen yakın komşu, akraba olan ve çok yakınımızda bulunan; uzak komşu ise akraba olmayan komşularımız olarak anlaşmıştır. Küçülen dünyada, ilimiz yahut ülkemiz sınırları içerisinde olanlar yakın, ilmimiz yahut ülkemiz dışında olanlar uzak komşu olarak değerlendirilebilir. Zira bugün ne kadar uzakta olursa olsun, onlara ulaşmak, onlarla haberleşmek, ihtiyaç anında onların yardımına koşmak mümkün olabilmektedir.

Bir hadislerinde peygamberimiz, komşuya iyilik ve ikramı, Allah ve ahiret gününe imanın olmazsa olmazlarından saymıştır: Allah'a ve ahirete iman eden, komşusuna ikram etsin! Demek ki komşuya ikram, Allah'a ve ahirete inanmanın açık göstergesidir. Bu ikramı biz, yalnızca maddî ikramlarla sınırlayamayız. Selam, güler yüz, iyiliği emretme, kötülükten sakındırma, ayağı kayanın elinden tutma gibi manevî ikramlar da komşunun komşusundan beklediği şeylerdir.

Hız. Peygamber, Vahiy Meleği, komşu hakkından o kadar ısrarla bahsetti ki, komşuyu komşuya mirasçı kılacak sandım (Buhârî, Müslim) buyurarak komşuluk hukukuna dikkatlerimizi çekmiştir. O komşuluk haklarına dikkat çekmekle kalmamış, kendisi de en güzel komşuluk örnekleri sunmuştur bize. Yahudi bile olsa, hasta iken komşusunu ziyaret eden, Müslüman elinden ve dilinden insanların kendisinden zarar görmediği güvende olduğu kimsedir ve yine Vallahi komşusu kötülüklerinden emniyet içinde olmadığı kişi gerçek anlamda iman etmiş olmaz (Buhârî-Müslim) buyuran bir peygamber. Durum bu iken, bugün yıllarca komşusu ile küs/dargın olan pek çok insan var. Bu uyarılar onlar için ne ifade ediyor acaba?

Komşu komşunun külüne muhtaçtı, komşuda pişer bize de düşerdi. Şimdilerde herkes kendi

kendine yetmeye çalışıyor. Ne kimseden bir şey istiyor, ne de kimseye bir şey veriyor. Kur'ân Mâûn suresinde, nifak ruhlarına işlemiş kötöleri anlatırken, onlar en küçük bir şeyi ödünç olarak bile vermezler, ödünçü bile men ederler diye uyarırken, şimdilerde esnaf, takım dolabının üstüne, komşuya ödünç verilmez, ısrar edilmemesi rica olunur diye levha yazdırmış. Yahut mesken sakinleri, komşuları kendilerinden bir şey istemeye gelecek diye ödleri patlıyor ve çocuklarına babam-annem evde yok dedirtiyorlar.

Komşulukların arasına gökdelenler ve apartman hayatı girdi, tv, internetiyle teknoloji komşuların arasını ayırdı. Sonuçta ırklar yakın oldu ama yakınlar da ırak oldu. Yanı başındakileri gör(e)meyenler, kıtalar ötesi sanal dostluklar ve komşular edinir, sanal dünyada onlarla hasbıhal eder oldu.

Eskiden Ev alma komşu al denirdi. Şimdilerde bu uyarıya uyan yok, insanlar sadece binaları alıp alıp satmaktalar. Sakinler hiç kimsenin umurunda bile değil. Sakinlerinden haberi bile yok yanı başındaki komşuların.

Eskiden komşu esnaf, birbirlerini kollar, birbirlerine hayırlı işler diler, birbirlerine yardımcı olurlardı. Bunun için siftahını yapan esnaf, yeni gelen müşterisini, komşusuna gönderirdi. Şimdiler de ise gözü aç esnaf komşular, komşularının müşterisini ayartmakla meşguller. Kendisinden alışveriş yapmayan müşterisinin komşusuna uğramasına bile izin vermemekteler. Komşular arası diğerkâmlık ve yardımlaşmanın yerini, bencillik ve hırs aldı.

Yine eskiden, aile yuvalarının kuruluşunda komşuların ayrı bir yeri vardı. Evlenecek kızlar ve

delikanlılar komşularından sorulurdu. Onların hüsnü şehadetleri yuvanın temellerinin atılmasını sağlardı. Tabi ki insanlar eskiden oturdukları yerde sürekli otururlardı. Bu yüzden de komşular birbirlerini bütün yönleriyle tanır, kadın olsun erkek olsun bir kişinin doğumundan itibaren en ayrıntılı bilgilere komşular sahip olurdu. Şimdi komşular birbiriyle ilgilenmez ve birbirini tanımaz oldu. Bu yüzden komşusu açken, tok yatan nice insan var günümüzde.

Eskiden vara yoğa ev değiştirilmez ve hatta ev hiç satılmazdı. Ata-baba ocağını tüttürmek evlatlar için önemli bir erdem ve vazgeçilmez bir görevdi. Zira ata yadigârı evler, aile mahremiyetlerinin, sırlarının, acı tatlı anılarının kitap gibi arşivler ve saklardı. Bunlara sahip çıkmak ve korumak ise evlatların vazifesi idi. Şimdilerde insanlar, leblebi gibi ev alıp satıyorlar. Hiç acımadan dünyalık için, hatıralarını satabiliyorlar. Eskiden kolay kolay evler satılmaz/değiştirilmezdi, ne pahasına olursa olsun ocaklar tüttürülürdü. Evler yılların hatıralarıyla hep saklanır hatta başkalarından kıskanılırdı. Şimdilerde ata ocağını tüttürmek hayal oldu, çoklarına anlamsız gelmeye başladı.

Eskilerde mimarlar, huzurlu bir hayat için evler kurarlardı. Şimdilerde ise çabuk satılsın diye albenili evler yapıyorlar. Eski evlerin dışı mütevazı, içleri kucaklayıcı idi. Şimdilerde ise dışı konforlu evlerin içleri soğuk ve özensiz.

Bunları söylerken kastımız, eskiye mehdiye yahut mersiye okumak değil; köklerimizdeki güzellikleri yeniden yaşatabilme adına onlara dikkat çekmektir. Elbette geçmişten alacağımız çok şey var. Önemli olan o geçmişimizdeki o güzellikleri bulup günümüze uyarlayarak yaşatabilmektir. O halde, sosyal bir varlık olarak bizler, kendimizden ibaret olmadığımızı bilmeliyiz, bizde hakları olan komşularımızın farkında olmalıyız, onlarla ilişkilerimizi sağlıklı bir zeminde sürdürmeli ve onlara karşı sorumluluklarımızı yerine getirmeliyiz. Stres, buhranlarla

dolu Őu dųnya hayatında dųnya ve ahiret saadeti buna baęlıdır. Aslında hala komŐu komŐunun kųlųne de muhtaç, yardımına da, uyarısına da, Őahadetine de.